

۱- نابرابری جهانی به چه معناست؟

یعنی از نظر ثروت و درآمد، کیفیت زندگی مردم و دسترسی به مسکن مناسب، آموزش، بهداشت، اشتغال گذران اوقات فراغت و نظایر آن تفاوت های زیادی بین کشورها دیده می شود.

۲- علل و عوامل نابرابری جهان به چند بخش عمده تقسیم می شود؟

به دو بخش: عوامل خارجی و عوامل داخلی

۳- عوامل خارجی که در نابرابری جهانی نقش دارند، کدامند؟

کشورهای مستکبر و سلطه گر مانند انگلستان، آمریکا، فرانسه و ... از طریق استعمار و به اشکال مختلف به چپاول و غارت کشورهای مختلف پرداخته و از منابع آنها به سود خود استفاده کرده و مانع پیشرفت آنها شده اند. اشغال نظامی کشورها یا دخالت در امور داخلی آنها به شیوه های مختلف، جلوگیری از استقلال سیاسی و اقتصادی آنها که تا امروز نیز ادامه دارد.

۴- عوامل داخلی نابرابری جهانی را بنویسید.

وابستگی حکومت ها به بیگانگان، استبداد، وجود برخی فرهنگ ها و عادت های غلط مانند تنبلی یا کم اهمیت انگاشتن کار و تلاش، نبود مدیریت صحیح و غفلت از استعدادها و ظرفیت های داخلی هر کشور و نبودن وحدت و مشارکت بین مردم، از جمله دلایل داخلی به وجود آمدن نابرابری به حساب می آیند.

۵- عوامل مهمی که در سنجش نابرابری کشورها با یکدیگر مورد توجه قرار گرفته چیست؟

عامل اقتصادی و عناصری چون میزان تولد، درآمد، اشتغال و مانند آنهاست.

۶- عواملی که بر زندگی افراد یک جامعه اثر می گذارد و می تواند کیفیت زندگی را خوب یا بد کند چیست؟

عواملی مانند هویت، عزت، امنیت، آزادی، احساس شادی و رضایت از زندگی.

۷- شاخص توسعه انسانی با توجه به چه عواملی مطرح می شود؟

با توجه به سه عامل: اقتصادی، بهداشتی و فرهنگی مطرح شده است.

۸- ملاک های توسعه انسانی کدامند؟

۱- درآمد و رفاه ۲- امید به زندگی یا متوسط طول عمر ۳- سواد و آموزش

۹- از نظر شاخص توسعه انسانی، کشورها به چند گروه تقسیم می شوند؟ آنها را نام ببرید.

به چهار گروه: توسعه خیلی بالا، توسعه بالا، توسعه متوسط و توسعه پایین تقسیم می شود.

۱۰- جایگاه ایران از نظر میزان شاخص توسعه انسانی چگونه است؟

کشور ما در گروه کشورهای با "توسعه انسانی بالا" قرار دارد.

۱۱- از عوامل شاخص توسعه انسانی، میزان در آمد و رفاه را توضیح دهید.

این عامل جنبه اقتصادی دارد و به معنای سطح مطلوب زندگی و رفاه اجتماعی است. منظور از آن، این است که اعضای یک جامعه به چه میزان از درآمد کافی و شغل مناسب و قدرت خرید برخوردارند و به کالاهای و خدمات مورد نیاز چون مسکن، پوشاک، غذا، آموزش، تفریح و فراغت و وسایل زندگی مناسب دسترسی دارند.

۱۲- تخمین زده می شود که مالکیت ۸۰ درصد در آمد جهان در دست ۲۰۰ درصد از ساکنان آن است.

۱۳- پراکندگی کشورها از لحاظ رفاه و سطح زندگی چگونه است؟

بیشتر ساکنان کشورهای با درآمد بالا در کشورهای آمریکای شمالی و اروپای غربی از رفاه و سطح زندگی خوبی برخوردارند، در حالی که در برخی کشورهای قاره های آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین، بخشی از مردم با فقر و کمبود امکانات زندگی مواجه اند. کشورهایی در جهان وجود دارند که تعداد زیادی از مردم آنها در فقر مطلق زندگی می کنند و به ویژه با مشکل گرسنگی و دسترسی نداشتن به غذا مواجه اند.

۱۴- کدام کشورهای آسیایی در نیمه دوم قرن بیستم رشد سریعی در اقتصاد داشته اند؟

ژاپن، چین، سنگاپور، هنگ کنگ، کره جنوبی و مالزی.

۱۵- به چه دلیل برخی از کشورها رشد اقتصادی مطلوبی نداشته اند؟

بحران های سیاسی یا جنگ نه تنها رشد اقتصادی مطلوبی نداشته اند بلکه تولید و درآمد در آنها حتی کاهش یافته است مانند کشورهای عراق و سوریه.

۱۶- به چه دلیل در برخی از کشورها ارقام درآمدي بالاست؟

به دلیل وجود ذخایر نفت و گاز حاصل از فروش نفت.

۱۷- منظور از امید به زندگی یا متوسط طول عمر چیست؟

یعنی تعداد سال هایی که انتظار می رود کودکی که در آن کشور به دنیا آمده است، عمر کند و زنده بماند.

۱۸- میزان طول عمر یا امید به زندگی در یک جامعه نشان دهنده چیست؟

نشان دهنده وضعیت سلامت و بهداشت در آن جامعه است.

۱۹- در چه کشورهایی متوسط طول عمر بیشتر است؟

در کشورهایی که مردم در محیطی پاک و بدون آلودگی زندگی می کنند، به غذای کافی و آب سالم دسترسی دارند و در صورت بیماری یا روبرو شدن با حوادث، از امکانات درمانی و مراقبت های پزشکی پیشرفته برخوردارند، متوسط طول عمر بیشتر است.

۲۰- در چه کشورهایی امید به زندگی یا متوسط طول عمر پایین است؟

در کشورهایی که مردم دسترسی کافی به غذا یا آب آشامیدنی سالم ندارند و با کمبود پزشک و دارو و امکانات درمانی مواجه اند و همچنین در کشورهایی که جنگ های داخلی و خارجی، گرسنگی و سوء تغذیه وجود دارد، امید به زندگی یا متوسط طول عمر پایین است.

۲۱- برای پی بردن به وضع آموزش در کشورها چه معیارهایی را در نظر می گیرند و بررسی می کنند؟

میزان باسوادی بزرگسالان، میانگین سال های تحصیل در یک کشور و تعداد معلم به ازای دانش آموز.

۲۲- منظور از میانگین سال های تحصیل چیست؟

متوسط تعداد سال هایی است که دانش آموزان یک کشور در مدرسه حضور پیدا کرده و تحصیل کرده اند.

۲۳- بیشترین و کمترین متوسط طول عمر در سال ۲۰۲۲ مربوط به کدام کشورهاست؟

بیشترین ژاپن با ۸۴/۹۱ سال و کمترین سیرالئون با ۵۵/۵۵ و نیجریه ۵۵/۴۴ سال.

آبان ۱۴۰۵

@motaleat909

فعالیت های درس ۸

۱- درباره علل و عوامل نابرابری توسعه انسانی در جهان گفت و گو کنید. به نظر شما کدام عوامل مهمترند؟ چرا؟

عوامل داخلی مانند فرهنگ های غلط، نداشتن پشتکار، اگر مردم یک کشور بتوانند عوامل داخلی را از بین ببرند و بر آن غلبه کنند، می توانند عوامل بیرونی مانند استعمار را از بین ببرند و به توسعه انسانی برابری دست یابند.

۲- با توجه به آنچه درباره مستعمره شدن آفریقا می دانید، فکر می کنید چه ارتباطی بین پایین بودن شاخص های توسعه انسانی در بیشتر کشورهای آفریقایی و بالا بودن آن در بیشتر کشورهای اروپایی و آمریکای شمالی وجود دارد؟

در کشورهای آفریقای بی سواد، نبود بهداشت، جنگ های داخلی، شیوع بیماری های واگیردار، خشکسالی های پی در پی، کمبود مواد غذایی، استعمار توسط کشورهای دیگر و نداشتن استقلال باعث عدم توسعه شاخص های انسانی شده است.

و در مقابل در کشورهای اروپایی و آمریکای شمالی در آمد و رفاه بالا که با استعمار و چپاول کشورهای دیگر انجام شده، پیشرفت های پزشکی که باعث طول عمر بیشتر و امید به زندگی گردیده، همچنین میزان سواد و تحصیل آنها نسبت به آفریقایی ها خیلی بیشتر است. و مسئله فرار مغزها را هم نباید نادیده بگیریم.

۳- نمودار الف و شکل ب را توضیح دهید.

در شکل ب کشورهای شرق ایران به علت مشکلات داخلی و خارجی از توسعه انسانی پایینی برخوردار هستند و کشورهای شمال غربی مانند ترکیه که نزدیک اروپا واقع هستند، از توسعه انسانی بالایی برخوردار هستند. نمودار الف نشان دهنده رشد توسعه انسانی ایران در سال های اخیر است.

۴- گفت و گو کنید: به نظر شما کشورهایی که اقتصاد و درآمد آنها برپایه فروش مواد اولیه و خام مانند نفت است، در حال و آینده با چه مشکلاتی روبه رو می شوند و چه تغییراتی باید در اقتصاد خود ایجاد کنند؟

کشورهای تک محصولی با افت قیمت و اتمام منابع مواد اولیه و خام روبه رو می شوند. آنها باید به سمت صادرات مواد تولید شده از مواد خام بروند و همچنین سعی کنند چند محصول دیگرشان را نیز صادر کنند.

۵- سواد و آموزش نقش مهمی در پیشرفت یک کشور دارد. به طور گروهی، فهرستی از مشکلاتی را که مردم یک کشور در اثر پایین بودن سطح سواد و محروم بودن از آموزش با آن مواجه می شوند، تهیه کنید و بخوانید.

نبود بهداشت، فقر، استاندارد نبودن سطح زندگی، نداشتن قانون، فساد، مرگ و میر بالا، جنگ های داخلی، استعمار توسط کشورهای دیگر، متکی و وابسته بودن به کشورهای قدرتمند.

